

ไก่กับไข่

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

การประพฤติปฏิบัติธรรม ความเห็นของเรากับความเห็นของกรรมมันขัดกัน ถ้าความเห็นของเรา เราคิดว่าเราปฏิบัติธรรมแล้วเราทำของเราได้ เราว่าพยายามทำ พยายามประพฤติปฏิบัติ เพื่อจะให้มันปล่อยวาง ปล่อยวางเข้ามาเลย ๆ เห็นไหม

ไก่กับไข่อันไหนเกิดก่อนกัน ไก่กับไข่นี้ ถ้าเราเห็นไก่เกิดก่อน เราอยากได้ไก่ เราไปจับไก่ได้เลย ไก่นี้เราจับได้เลย ที่ไหนมันก็จับได้ แต่จับไก่นี้มันเป็นไก่ของเขาพิกมา ไก่ของคนอื่นเขา

ไข่ เห็นไหม ถ้าเราจะเริ่มเลี้ยงไก่ของเรานี้เราจะต้องฟักไข่ของเราเอง ถ้าเราฟักไข่ของเราเอง นี่ทำสัมมาสมาธิัง ทำความสงบเข้าไปถ้าเราจะฟักไข่ของเรา เราจะเลี้ยงไก่ เราจะทำของเราขึ้นมา นี่ถ้าอย่างนี้ไข่เกิดก่อน เห็นไหม ไข่เกิดก่อนไก่ หรือไก่เกิดก่อนไข่นี้ มันเป็นเรื่องวิวัฒนาการมาของมัน

แต่ปัจจุบันนี้ถ้าเราจะเอาไก่เกิดก่อน เอาไก่เกิดก่อนคือเราจะใจร้อนัง เราใจร้อนเราอยากได้ผลขึ้นมาเราจะเห็นไก่ เราจะซื้อไก่ไว้แลกเปลี่ยนไก่เข้ามา จะซื้อจะเปลี่ยนแลกเปลี่ยนไก่เข้ามา ก็แล้วแต่ ไก่นี้เป็นของใคร? ไก่นี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะนี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้วใช่ไหม มันมีอยู่แล้วโดยดั้งเดิม แล้วเราไปจับมาเลย มันไปยึดเอาของคนอื่นมาเป็นของของเรา มันถึงแก่ไขกิเลสของเราไม่ได้

นี่ถ้าเราจะปล่อยวางความเห็นของเรา ปล่อยวางภายใน เราทำเพื่อความปล่อยวาง มันปล่อยวางด้วยความหिनทับหญ้า หินทับหญ้ากดเอาไว้เลย ๆ ถ้ามันกดเอาไว้เลย ๆ นั่นนะไก่เกิดก่อนไข่ ถ้าไก่เกิดก่อนไข่นี้มันจะเป็นอย่างนั้น มันจะเป็นความเห็นว่ามันไม่ได้ชำระกิเลสได้ตามความ

เป็นจริง มันกดเอาไว้ แต่เราไม่เข้าใจ เราเข้าใจว่ามันเป็นกรรมไง เราเข้าใจว่ามันเป็นการชำระกิเลส เราเข้าใจว่า แต่ถึงจุดหนึ่งแล้วเรารักษาไว้มันก็จะมีความสุขอยู่กับเรา แต่ถึงต่อไปนี่พอมันมีอะไรกระทบเข้า หรือว่ามันเสื่อมไป มันจะรู้ผลของมันว่าอันนั้นนะไม่ใช่ แต่ที่มันไข่อู่นี้เพราะว่า

๑. มันหลง

๒. มันรักษาความสงบของมันไว้

แต่ถ้าเราจะทำของเราขึ้นมา เราต้องพยายามทำความสงบเข้ามา เราต้องหาไข่ของมัน เราต้องฟักไข่ของเราขึ้นมา ถ้าเราฟักไข่ของเราขึ้นมาได้ เราจะสามารถเริ่มต้นทำความสงบได้ เราภาวนาได้ เรายกขึ้นวิปัสสนาได้ ถ้ายกขึ้นวิปัสสนาได้ ทำตามความเป็นจริงของเรา นี่เราเลี้ยงไก่ของเราเอง

ความคิดนี้ไม่ใช่เรา เวลาเทศน์กันนะว่าความคิดนี้ไม่ใช่เรา ความเห็นนี้ไม่ใช่เรา แต่ขณะที่ปฏิบัติมันเป็นเราทั้งหมดเลย สัจจะความจริง ความเห็นนี้ไม่ใช่เรา ความคิดนี้ไม่ใช่เราหรอก มันเกิดดับ ๆ มันไม่ใช่เรา แต่เพราะความเห็นผิด ถ้าเราจะไปเอาไก่ก่อน มันก็เหมือนกับไปยึดว่าความเห็นนี้ไม่ใช่เรา ความเห็นนี้ไม่ใช่เราเลย แล้วเราก็ปล่อยวางเลย ปล่อยวางแบบที่หินทับหญ้า นั่นปล่อยวางแบบนี้ ปล่อยวางว่าไม่ใช่เราแล้วก็ปล่อยเลย ๆ ไม่ใช่เรา ๆ ไม่ใช่เรา นี่มันเหมือนกับไปจับไก่เข้ามา มันไปจับไก่เข้ามาแล้วมันกดไว้เลย ๆ

แต่ถ้าฟักไข่เข้ามา เห็นไหม มันไปแยกออก แยกที่ว่าเริ่มต้นความคิด มันคิดอย่างไร จับความคิดของตัวเองได้ ความคิดที่ว่าไม่ใช่เรา นี่มันเป็นสัจจะ มันเป็นธรรมของผู้ที่ผ่าน เป็นผู้ที่ทรงมรรคตรงผลแล้ว แต่ถ้ามันเป็นเรา เริ่มต้นนะมันเป็นเราทั้งหมด มันเป็นเรามันถึงว่าคิดขนาดไหน มันก็เป็นไก่ คิดอย่างไรก็เป็นไก่ มันจะฟักไข่ไม่ได้เลยเพราะมันฟักไข่ไม่เป็น คิดอย่างไรมันก็เป็นไก่ ความคิดมันถึงเป็นเรา จะไม่เป็นเราต่อเมื่อเราแยกแยะว่ามันไม่เป็นเราแล้ว

แต่ขณะนี้มันเป็นเรื่องเร้าใจเปอร์เซ็นต์เลย เพราะอะไร? เพราะเรามีกิเลสตัวเชื่อมค้นหาความทะยานอยากของเราเชื่อม ทุกอย่างนี้เป็นเรา ยึดมั่นว่าเป็นเราหมดเลย ฉะนั้นนี่ไอ้ตรงนี้

ยึดไป เราว่าไม่ใช่ไก่ มันเป็นไข่ ๆ มันไม่ใช่ไข่ มันเห็นความเห็นของเราทั้งหมด มันถึงยึดมันถือมัน มันถึงไม่เป็นไปตามความเป็นจริง

นี่เพราะความเห็นของเราไม่เข้าใจ เราเข้าใจว่ามันเป็นไข่ เราเข้าใจเราจะฟักไข่ แต่ที่นี้ว่ามันเป็นลูกไก่ออกมาแล้ว มันเป็นไก่มาแล้ว มันเป็นความคิดของเราแล้ว ถึงว่าถ้ามันไม่เป็นเราต่อเมื่อมันจะไม่เป็นเราจริง ๆ สิ ถ้ามันเป็นเรานี้เราต้องทำความสงบเข้ามา เห็นไหม ถึงต้องอาศัยต้องทำไข่เข้ามาก่อน ต้องพยายามฟักไข่ คือว่าเวลาฟักไข่นี้ลูกไก่มันออกมาจากไข่ เราเห็นมันเห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดที่มันเริ่มต้นออกมานี้ เราเห็นมัน เราจับต้องมัน เห็นไหม เราเลี้ยงความคิดของเราขึ้นมา เราคิดแต่ว่าความคิดที่ไม่ใช่เรานี้ เราจับต้องมันได้ แล้วเราวิปัสสนามันได้ เราจะแก้ไขมันได้ ถ้าแก้ไขมันออกไปนี้ มันถึงจะไม่ใช่เรา ถ้ามันจะไม่ใช่เรา มันต้องไม่ใช่เราต่อเมื่อเราเห็นตามความเป็นจริง แล้วแยกแยะออกเป็นวิชาการ เป็นมรรคอรียสัจจัง เป็นของเรา

แต่ถ้าเป็นของเรา นั่นนะเราเลี้ยงไก่ของเราขึ้นมา ถ้าไม่เป็นของเรานี้ เราไปยืมของเขามา ไปซื้อเทคโนโลยีของเขามา ไปเอาของเขามาแล้วย้อนกลับมา แล้วแก้ไขตัวเองไม่เป็นนี้ หินมันทับหญ้าไว้ มันเหมือนกัน มันคล้ายกันไง ถึงว่าถ้ามันไม่เป็นเรา จริงอยู่มันไม่เป็นเรา แต่มันเป็นเราก่อนไง มันจะไม่เป็นเราต่อเมื่อเราชำระล้าง เราแยกออกมันจะไม่เป็นเรา ถึงไม่เป็นเรา ถ้าอย่างนั้นมันจะเป็นเราตลอดไป ๆ เราจะทำขนาดไหนมันก็เป็นเรา

พอมันเป็นเรานี้มันถึงว่าเป็นโลกียะ สิ่งที่เป็นโลกียะนี้เป็นเรื่องของโลกเขา เรื่องของโลกเขาคือหมุนเวียนไปในความเห็นของมัน คือว่าเป็นวังวนเดิมของความคิด มันจะคิดอยู่อย่างนั้น ถ้าย้อนกลับขึ้นมา มันทวนกระแสมันย้อนกลับขึ้นมา นี่ถึงต้องไข่เกิดก่อน เราผู้ประพฤติกปฏิบัติต้องไข่เกิดก่อนไถ่นะ แล้วเริ่มต้นพยายามทำไป มันไม่ชำรอก มันกลับจะเร็ว ถ้าเราจะไปเอาไก่โตไก่โต้งมาเลย ตัวมันใหญ่แล้วมันเร็วนี้คิดว่าอย่างนั้นมันจะเร็ว มันกลับจะช้า ช้าเพราะอะไร? ช้าเพราะอันนั้นคือความผิดพลาดใจ

ความคิดพลาดของเรา เราอย่างนั้นมานี้ มันจะไม่เริ่มต้นของเรา เราถึงพยายามทำความสงบ
เถิด ถ้าไม่มีความสงบนะ ไม่มีสัมมาสมาธิขึ้นมาก่อนนะ วิปัสสนามันจะไม่เกิดหรอก มันจะเป็น
โลกียะ แล้วสุดท้ายแล้วที่ทำกันนี้ ใ้ปัญญาใคร่ครวญไปเลย ปัญญาใคร่ครวญไปมันเป็นปัญญา
อบรมสมาธิทั้งหมด

นั่นนะมันเข้าไปหา พักนั่นคือการพักใจ แต่เราไม่เข้าใจว่าเป็นการพักใจ เราเข้าใจว่านั่น
เป็นการเราได้ไก่อมาแล้ว ปัญญาอบรมสมาธิเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าอย่างนี้บั้งนี้มันย่ำตรงนี้ไง
ถ้ามันย่ำตรงนี้ทำตรงนี้ได้ มันจะทำตรงนี้ไปบ่อย ๆ เข้า มันทำบ่อย ๆ เข้า ความสังเกตของเรา แล้ว
มีการกระทำอยู่มันจะเห็นใจจนได้ละ ถ้ามันเห็นใจจนได้นี้ นั่นนะเป็นผลงานของเรา ถ้าเป็น
ผลงานของเรา เราจะทำงานของเราได้ผล ถ้าได้ผลขึ้นไป มันจะเป็นของส่วนที่ว่าเราสัมผัสเอง มัน
เป็นปัจจัยตั้งรู้จำเพาะตน

นี่แก้ไขกิเลสมันแก้ไขต้องแก้ไขด้วยอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยากหรือสัตว์
ชนสัตว์มากไป อยากชนไปหมดเลย แต่ชนไปไม่ได้ เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก
หัวใจของสัตว์โลกต้องแก้ไขของสัตว์โลกเอง เรื่องอย่างนี้มันเรื่องลึกลับเรื่องมหัศจรรย์ มหัศจรรย์
ที่ว่า ถ้าแก้ไขได้แล้วอันนั้นเยี่ยม อันนั้นประเสริฐที่สุด

แต่ถ้าแก้ไขไม่ได้ มันก็ต้องคิดพ้นของมันไป มันแก้ไขของเราไปไม่ได้ แล้วคนอื่นบอก ได้
แต่ชี้แนะวิธีการ ชี้แนะวิธีการแล้วเราพยายาม แต่ว่าเราจะหาทางออกไปอย่างไรเท่านั้นเอง ที่นี้หา
ทางออกนี้ตรงนี้สำคัญ ตรงนี้ไก่อเกิดก่อนไข่ หรือไข่เกิดก่อนไก่ ถ้าไข่เกิดก่อนไก่ สัมมาสมาธินี้
ขึ้นมาก่อน ทำความสงบของใจขึ้นมาแล้วยกขึ้นวิปัสสนาไป มันจะก้าวเดินไปโดย ศีล สมาธิ
ปัญญา ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้ว ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นแน่นอน

อันนี้ถ้าปัญญาอบรมสมาธินี้มันเป็นที่ว่าครูบาอาจารย์ชี้แนะมา แล้วมันมีมาแต่เก่า ก็คือว่า
พระสารีบุตรก็ทำปัญญาอบรมสมาธิมา เขาให้ทำสมาธิมาเขามีปัญญามาก พระโมคคัลลานะนี่ทำ
สมาธิอบรมปัญญา มา แต่สุดท้ายแล้วมันก็ถึงที่สัมมาสมาธิ แล้วหลักของศาสนา มันต้องมีหลักของ

ศาสนาไว้ หลักของศาสนาที่ว่าศีล สมาธิ ปัญญา เพราะปัญญาอันที่ว่าปัญญาอบรมสมาธินี้มันแก้
กิเลสไม่ได้ ถึงไม่เอามาพูดกันใจ ถึงว่ารวมลงว่ามันต้อง...

(เทปลิ้นสุดเพียงเท่านี้)